

Numerul 6

Oradea-mare 6/19 februarie 1905.

Anul XLI

Apare duminica. Abonamentul pe an 16 cor., pe $\frac{1}{2}$, de an 8. pe 3 luni 4. Pentru România pe an 20 lei

P o e z i e.

*Un inger merge nevăzut
Cu mine-alături pe cărare;
De câte ori m'a petreuit
Și de-am greșit mi-a dat iertare.*

*El mâinile pe ochi mi-a pus,
Să nu mai văd în lume golul;
M'a ridicat încet pe sus...
Și astfel m'a trecut nomolul.*

*Nu-i sunt nimic, dar bine știu
Că mi-a fost partea și norocul;
Pe al vieții drum pustiu
La fericire-i ține locul.*

*Le ține locul la copii
Și la tot bunul care trece;
Iar după ce voi adormi,
Loc va ținea la peatra rece.*

*Me farmecă cu grai domol,
Îmi pune țintă veșnicia;
Doar inima-mi rămâne-un gol...
Nu l-a umplut nici poezia.*

Maria Gunțan.

R e g r e t e.

Natura încăruntită cerne nourii... Peste case, peste drum, s'a întins lînțol de zăpadă proaspătă, îndemnând par' că întreagă firea la liniște... la visare...

În odaia simpatică, călduță, Florica șede singurică lângă măsuța ei dela fereastră. Lădița mesei este trasă. În ea și pe masă vray de cărți ilustrate și scrisori în neorânduială. Florica le înșirue și iar le stringe, pune unele la loc și scoate altele pe masă. Iei-colea se și oprește, admiră vederi, versuri și concepte, din când în când o ispitește dorul... că e bărbată, nu se lasă!... cântă...

„De ți-e dor,
Du-te la isvor;
Și te scaldă 'n apa rece
Și de dor ți-a trece!“

...Afară ninge întruna...

Florica încântată de jocul lin al fluturilor de zăpadă se uită lung prin geam. Acum prinde 'n ochi câte-un fulg de nea mai mărișor, acum îl lasă iar; și urmărește altul, ce acuză dispăre și vine alt fulg la rând și altul... altul... tot mereu...

E atâta plăcere să urmărești fulgii în sbor și atâta înțeles în celea ce urșiți sunt ei s'o facă!... Unul, altul mai rătăcitor vine aproape de geam... tot mai aproape... pe urmă atingându-se de luciul sticlei se topește...

...Sermanul!... abia născut, când ar luci și el... se prăpădește! Și cine știe de nu-i mai bună soartea lui... viața vis; iar deșteptarea moarte... Cine știe de nu e mult mai bine prin viața ta să vestești deapururi a nestatorniciei lege, decât să ai o clipă măcar parte de amarul ei?!

...Și cum stă așa cetind în cartea firii, pe urma fiecărui fulg de nea, Florica prinde șapte de regret...

accente de duioasă cântare i ating urechea și în neștire o frământă un dor și-o jale...

 Doue-trei luni în urmă, cât eră ea de fericită! Tot a doua zi primiă scrisoare dela „El“. Și ce frumos știea „El“ să-i serie! Fiecare trăsură, punct, fiecare literă i șoptiă de dragoste. La început mai cu sfială, apoi tot mai cu curaj țintiă să-i cucească fortăreața inimei ei de fecioară... Și i-a fost așa de ușoară biruința, de oarece în clipa când s'au întâlnit, ea a tremurat dintiu.

Odată, numai odată s'au văzut și sub vraja primei impresiuni, ei au început să-și facă planuri mari promițtoare de fericire ideală.

După scurt schimb de ilustrate apucară epistolele la rând, elegante, pline de parfum!... Fiecare epistolă a lui aducea alt și alt epitet ochilor ei ispititori. Ochii ei de mură, ochi veșnic rizetori și gâdălitari, l-au scos pe semne din sărite, căci mai cu seamă pentru preamărirea lor a scos „El“ din poezi versurile cele mai frumoase. Despre acei ochișori schinteitori zicea el, că-l:

„...urmăresc luminători
 Ca soarele și luna
 Și peste zi de-atâtea ori
 Și noaptea totdauna!“

— Și n'a mințit atunci „bădița“, că în curând primi o altă epistolă... eră a doua, nespuse de dulce... cea mai drăguță chiar! Câtă plăcere, câtă fericire mi-a făcut aceasta și câtă luptă sufletească il va fi costat pe „El“ sermanul, când a îndrăznit să me roage ca să-i fiu nevastă! — I-am promis. La a treia epistolă eram deja „per tu“ și ne scriam vagoane de sărutări...

— Câtă fericire și atunci seara!... seară de novembre, când „El“ șiretul, sosi pe neașteptate... o, seară plăcută!... mai avea-te-voi vre-odată!?

...Me prinse tocmai în salon... Eram prea surprinsă la vederea lui, ca să nu scot un țipăt de mirare.

„Credeam la primul moment că imi scapără ochii, că visez, și aș fi crezut-o și 'n a doua clipă, de nu m'ar fi trezit din zăpăceală focul primului sărut și căldura dulce a stringerei de mâni...“

„...Și câte nu ne-am spus atunci o zi întreagă! Mai ales când și părinților mei s'a destăinuit și acesția cu tot sufletul și-au dat învoirea... ce-am simțit în clipa aceea Dzeule!... nu-mi dau seamă de am simțit ceva ori n'am simțit, înebunită de atâtea fericire!...“

„Copii naivi în ale dragostei, amândoi ne gingășiam șezând lângă olaltă pe divan. Și timizi tremuram de opotrivă și nu puteam vorbi ce vream, nici atunci chiar când singuri eram în odae. Numai ochii noștri povestiau sorbindu-se cu lăcomie... Inimile ne svăcniau cu repeziune și câte-un sărut furat sfințită iubirea noastră fără margini...“

„Cu câtă libertate se jucă „El“ sburdalnicul, cu șuvițele mele... și când părul mi-l aducea pe frunte în disordine... me mâniam foc și iute-l și pedepsiam lovindu-l peste obraz... așa îndrăgostită...“

„O, momente delicioase! de ce n'avui putere să ve opresc din sbor, ca să țină mai mult tremuratul... că-i dulce, nespuse de dulce să tremuri lângă „El“! Ori de ce n'avurăți voi țaria să me adormiți așa 'n neștire în căldura îmbrățișării... și să nu me mai deștept!...“

„Ori dacă v'a plăcut caprițul, totuș, de ce ați lăsat să ardă atâtea focul?... de ce ați tors până spre sfârșit povestea, dând infățisare de adevăr celei ce voi bine știți, că-i numai născocire... e basm... e o minciună!?...“

„De-ați fi rupt îndată or la jumătate firul... n'ar fi fost așa amară decepțiunea... dar așa zădarnică mi-e jeluirea... fără rost mi-e plânsul!...“

Aci durerea o covârși. Scoate batista și se șterge pe la ochi...

Buimăcită, ea abiă acum bagă de seamă, că prea s'a adâncit în meditare și că n'a isprăvit lucrul început.

Abătută, continuă aranjarea scrisorilor. O epistolă roșietică i-a ajuns acum în mâni... E dela „El“... O scoate din plic să vadă când i-a scris-o... Pe la început de toamnă. Pe vremea când dragostea lor ajunsese culmea...

Cetește și iar tremură... Aci o cere de nevastă... vorbește chiar de iarnă... de vremea de acum...

Poate, că în fantazia lui puternică o zi ca cea de astăzi va fi întrezerit, de s'a emoționat așa de tare...

„...Și când fulgii molateci vor pluti ușor prin aer înaintea ferestrei noastre“ — așa scriă el... noi apropiati unul de altul vom sta privind prin geamuri... vom ride copilăroși de jocul lor gingășindu-ne deja ca „soț“ și „soție“... și așa iarna pentru unii inspirătoare de griji, pentru noi va fi timpul cel mai dulce, prilej de simțiri fermecătoare...“

Oftează... și astrucă epistola printre scrisori...

Între epistolele ei adresate ea își găsește și scrisoarea sa... ironie!... culmea ironiei!... Uite și ilustrata cu poza ei, pe care i-o trimisese odinioară lui, însoțită de cele mai curate intenții și șire iubitoare, e ursită să și-o vadă iar acasă!...

În sfârșit iată șirele lui din urmă!... E scurtă epistola și așa de dureroasă. În ea „El“ tălmăcește nemulțămirea părinților sei cu partia ce ar face-o... deci cu tot cuvântul dat și cu toată dragostea, ce încă o mai are față de „ochii“ ei, e nevoit să-și calce pe inimă și s'o uite...

— „Ca uitarea să-mi fie mai ușoară, îți inapoez epistolele și tot ce am dela tine... tot aceasta te rog s'o faci și tu cu ale mele!“

Florică plânge...

Sărmana copilă!... până azi alaltăeri tot a mai tras nădejde...

— Nu-și credea ochilor... eră să leșine când sosi anunțul de logodnă...

Numele lui, ce cu atâtea drag ea l-a rostit, să-l vadă tipărit alătura de al unei alte fete... Se poate oare? Se poate?... Și „ochii“ ei frumoși așa de iute să fie dați uitării?... Și epistolele cerute să i le trimită oare... să nu i le trimită?... Nu!... Ele sunt resunetul cel mai firesc al iubirei ei curate și învăpăiate... dacă a avut el slăbiciunea... va cercă să fie ea mai tare... epistolele până la una le adună și le leagă cu îngrijire apoi le așează cu gelosie în lădița mesei... cu gând să le păstreze deapururi ca tristă suvenir a dragostei sale dintiu...

 Fulgii de nea flutură molateci prin văzduh... Florica i urmărește rătăcită... Ochii sei frumoși, lucecse scâlțați în lacrimi... Ei plâng povestea șoadă și norocul copilei, care alătura de „El“ poate în acelaș timp dela geamuri, va urmări fulgii plutitori, îmbătută de fericire.

Emil V. Degan.

Filosofie.

De-atâtea ori când me gândesc
 Cum toate trec, copiii cresc,
 Se schimbă tot ce-i omenesc;
 Ce trist ne este dat să fim
 Și cât de iute 'mbătrânim,
 Mi-aduc aminte ca acum —
 De-acele vremuri când pe drum,
 Copil zglobiu, atuncea cum
 Tot alergam cu capul gol
 De după dealuri dam ocol...
 Venind acasă obosit,
 De câte ori n'am adormit —
 În poala mamei tolănit,
 Ce căută c'un cânt pribeag
 Să me alinte tot cu drag...
 Și dup'o vreme, mai târziu —
 Eu tot eram fără să știu
 Ce am să fac, și ce-am să flu,
 În lupta zilnică a vieții
 Dela 'nceputul tinereții.

*

În vremurile din trecut —
 Aveam speranțe d'un minut,
 Doruri de necunoscut,
 Dar azi, pe toate le-am pierdut —
 Și nu știu de s'au petrecut...
 ...Și azi, când stau și me gândesc,
 Cum toate trec, copiii cresc,
 Și cum atâți se odihnesc
 În criptele din țintirim —
 Și-apoi ce suntem când murim,
 Me simt o umbră, un nimic.
 Și de atâtea ori îmi zic:
 Că sunt nepriceput și mic —
 În lumea de zădărnicii,
 Ca și copiii cei zglobii...

Constanța.

N. Varone.

Tutunul.

(Legendă din Bucovina.)

(Fine.)

Săhastrul, când auzi cuvintele lui Nicornilă, pe care-l credea de un băet ca toți băeții, stete ca înlemnit locului, fără să poată rostii un singur cuvânt. Mai pe urmă înse, după ce-și mai veni în fire, zise:
 — Bine, băete!... Întoarce-te acuma înapoi și spune-le tuturor, că voi veni. Să fie numai gata cu cele trebuincioase, căci eu, după cum me vezi, sunt om bătrân și nu voi fi în stare să aștept mult!
 Nicornilă atâta a dorit. Își luă remas bun dela săhastru și pe ici încolo și-i drumul!

Nu mult după aceasta s'a pornit și săhastrul în urma lui. Dar fiind că pe când a fost Nicornilă la el eră după amiază și calea dela dânsul și până la mănăstire cam îndepărtată, de aceea a mers el cât a mers până ce-a ajuns lângă o groapă, de-asupra căreia se află o lespede mare. Înoptându-se hăt bine, când a ajuns el acolo și temându-se să meargă mai departe, s'a oprit lângă groapa aceea, a dat, cum a putut, lespede într'o parte, s'a vârit în groapă și

apoi, dând iarăș lespede înapoi, s'a pus să se odihnească macar cât de cât.

Iată înse că nu mult după aceasta aude un vuet și un foșcăt neobișnuit, care se apropiă din ce în ce tot mai tare de groapă și în urmă un fel de tropăitură pe lespede sub care se află. Erau *Necurații*, cari se strungeau în toată noaptea și țineau sesie pe lespede aceea.

Și cum s'au strins toți necurații la un loc, îndată au și început a întrebă unul de altul care ce a făcut peste zi. Și unul zise că el a făcut pe un fecior să bată pe tatăl seu; altul că a făcut pe o fată să palmuiască și să batjocurească pe maica sa; al treilea că a îndemnat pe un fecior să scoată ochii frăține-seu. Și tot așa: unul că a făcut una, altul alta, până ce a ajuns rândul și la Nicornilă, care asemenea se află între dânsii. Acesta, sosindu-i rândul, zise:

— Ce-ați făcut voi e o nimică toată în asemănare cu ceea ce am făcut eu!

— Și ce fel de lucru așa de strașnic ai făcut tu, că te lauzi așa de tare? — întrebă unul dintre Necurați.

— Ce să fac!... ia am pus la cale ca toți călugării din mănăstirea cutare și cutare să calce legile mănăstirești în picioare, să-și caute câte o femeie și să se însoare și... mâni li-e cununia!

— Bravo, Nicornilă! Dacă ai făcut-o tu aeeasta, să știi bine că Întunecimea sa împăratul nostru Sca-raoțchi nu numai că-ți va uită nelucrarea ta de mai nainte, ci are încă să te și destingă! zise atunci un Cornurat, care eră mai negru și mai slut.

Când a rostit înse Cornuratul cuvintele acestea, cucoșii au început a cântă și atunci toți Necurații, auzindu-i cântând, cât ai scăpără dintr'un amnar se făcură nevăzuți apucând care încotro îl duceau ochii și picioarele.

Săhastrul, care a auzit din cuvânt în cuvânt toate celea ce le-au vorbit Necurații, n'a putut mai mult închide ochii până dimineață. Iar după ce s'a făcut acuma ziuă, dete lespede într'o parte, ieși din groapă afară și se porni pe 'ncetul și dus pe gânduri spre mănăstire.

Călugării, cari îl așteptau cu cea mai mare nerăbdare dimpreună cu miresele lor gata numai să se cunune, cum îl văzură că vine îi ieșiră cu toții înainte și-l petrecură cu cântări de laudă până în biserică.

— Ian spuneți-mi acuma, fraților, la ce m'ați chemat? — întrebă săhastrul, după ce a intrat în biserică, ca și când n'ar fi știut nimică despre ce e vorba.

— D'apoi iacă cum și iacă ce s'a întâmplat! — răspuseră călugării, aducând și arătându-i cartea în care sta scris că numai decăt trebuie să se însoare.

— Dacă socotiți că trebuie să fie așa, cum stă scris în cartea aceasta, apoi n'am ce să fac, trebuie să ve implinesc dorința și să ve cunun. Dar până atuncea, ia spuneți-mi: ce băet ați crescut? — zise săhastrul mai departe. — Stă el la cetit și la cântat cu sfintele voastre în biserică, ori nu?

Călugării îi răspuseră și la aceasta întrebare, istorisindu-i din fir în păr cum au aflat băetul și cum l-au crescut, iar la urmă adăuseră zicând:

— Iar de cetit și de cântat la strană, apoi mai

*

că am putea zice că ne întrece pe toți, așa de bine și de frumos cetește și cântă!

-- Dar când ieșiți cu darurile din altar stă el în strană, ori nu?

— Ce se atinge despre aceasta, drept să ve spunem, că n'am băgat de seamă!

— Acuma ascultați ce voui spune eu și apoi toate vor fi bune și la locul lor! — zise în urmă zăhastrul. — Să 'nceapă unii liturghia, iar ceilalți frați să cânte împreună cu băetul ca să-l ascult și să-l aud și eu cum cetește și cântă!

Și cum roști cuvintele acestea, luă un *șipușor cu mir*, pe care îl adusese cu sine de acasă, și mirul în taină toate ușile și fereștile cu mir, apoi se duse și se puse și el în strană mai de-o parte ca să asculte cum va cântă băetul.

Iar băetul, adică Nicornilă, cetia și cântă așa de frumos, că toți oamenii câți erau de față și cari s'au fost adunat de-a mirarea ca să vadă ceea ce nu mai văzuse nici nu auzise în viața lor, adică cum s'or cunună călugării, se uitau numai în gura lui.

Când au început inse călugării să iasă cu darurile din altar, atunci Nicornilă tuști din strană și fuga la ușă să iasă din biserică afară. Dar, fiind ușa miruită, nu putu s'o deschidă și să fugă. Se 'ntoarse deci degrabă înapoi și, acătărându-se la o fereastă, dă să iasă pe aceasta afară. Dar de giaba, căci și fereasta eră miruită. Și așa dă 'ncolo, dă 'neoace, doară poate ieși pe undeva, inse inzedar, căci toate fereștile erau miruite. Văzând el aceasta, se avântă și se acătără tocmal în vârful turnului și dă să iasă printr'una dintre fereștile acestuia. Ce folos inse că săhastrul s'a îngrijit de cu bună vreme ca și acestea să fie miruite.

Văzând Nicornilă că nici prin fereștile turnului nu e chip de ieșit, așa de tare s'a înspăimântat că spaima cea mare l-a amețit și a căzut jos. Iar când a ajuns de pământ, s'a prefăcut în păcură.

— Vedeți, fraților, a cui voe ați vrut voi s'o împliniți! — zise acuma săhastrul arătând cu mâna spre păcura din mijlocul bisericii. — Baetul, ce l-ați crescut sfințiile voastre cu atâta muncă, n'a fost un băet ca toți băeții, ci un drac ca toți dracii. Deci departe să fie dela voi gândul celui Necurat de-a ve căsătorii, ci mai bine luați cât mai de grabă spurcaciunea cea din mijlocul bisericii și o aruncați într'un ungher undeva afară, unde nu calcă picior de om, iar după aceea prindeți cu toții a ve rugă lui Dumnezeu să se îndure de voi și să ve ierte că v'ați lăsat ademeniți de sfaturile Necuratului, cari v'au dus în ispită.

Călugării plecară nasurile în jos de rușine și apoi, luând păcura din mijlocul bisericii, o scoaseră afară și o aruncară într'o groapă îndosită din bojii, unde l-au fost aflat pe Nicornilă.

Dar ce să vezi! Din păcura aceea în scurt timp a resărit și a crescut o buruiană înaltă, cu floare roșietică și cu frunze mari, pe care oamenii au numit-o mai pe urmă *Tutun*, și ale cărei frunze, uscându-le, după ce se coace buruiiana, au început apoi se vede că tot prin stăruința celui Necurat, a le fumă. Și fiind că tutunul e din trupul celui Necurat, care s'a prefăcut în păcură când a căzut din turnul bisericii, de-aceea și frunzele sale, când le fumăm se prefac asemenea într'un fel de păcură, care se numește *smoală*.

S. Fl. Marian.

Bazmul cel vrăjit.

Strașină-mi făceam cu palma,

Și-aiurat priviam în zare.

Foșnetul din crângul verde

Îmi stârniá un dor de-a valma,

Povestind de — ea.

Și simțium, că doru-i mare

Și încet-încet me pierde

Într'o lume, ca 'n poveste...

„Fost-a, fost... dar nu mai este

Pentru tine stea.“

Azi? Me scaldă mândrul soare

În potopu-i de lumină.

Dorul ne-a plecat de-acasă,

Neastâmpărat să sboare

Înspre Resărit.

Mi-a sburat la tîni, Alină,

Și să știi, că nu te lasă,

Până nu mi te-a aduce,

Să desprindem de sub cruce

Bazmul cel vrăjit.

Dionisie Stoiea.

Bucuria iernei.

Femei nervoase.

De *Ego*.

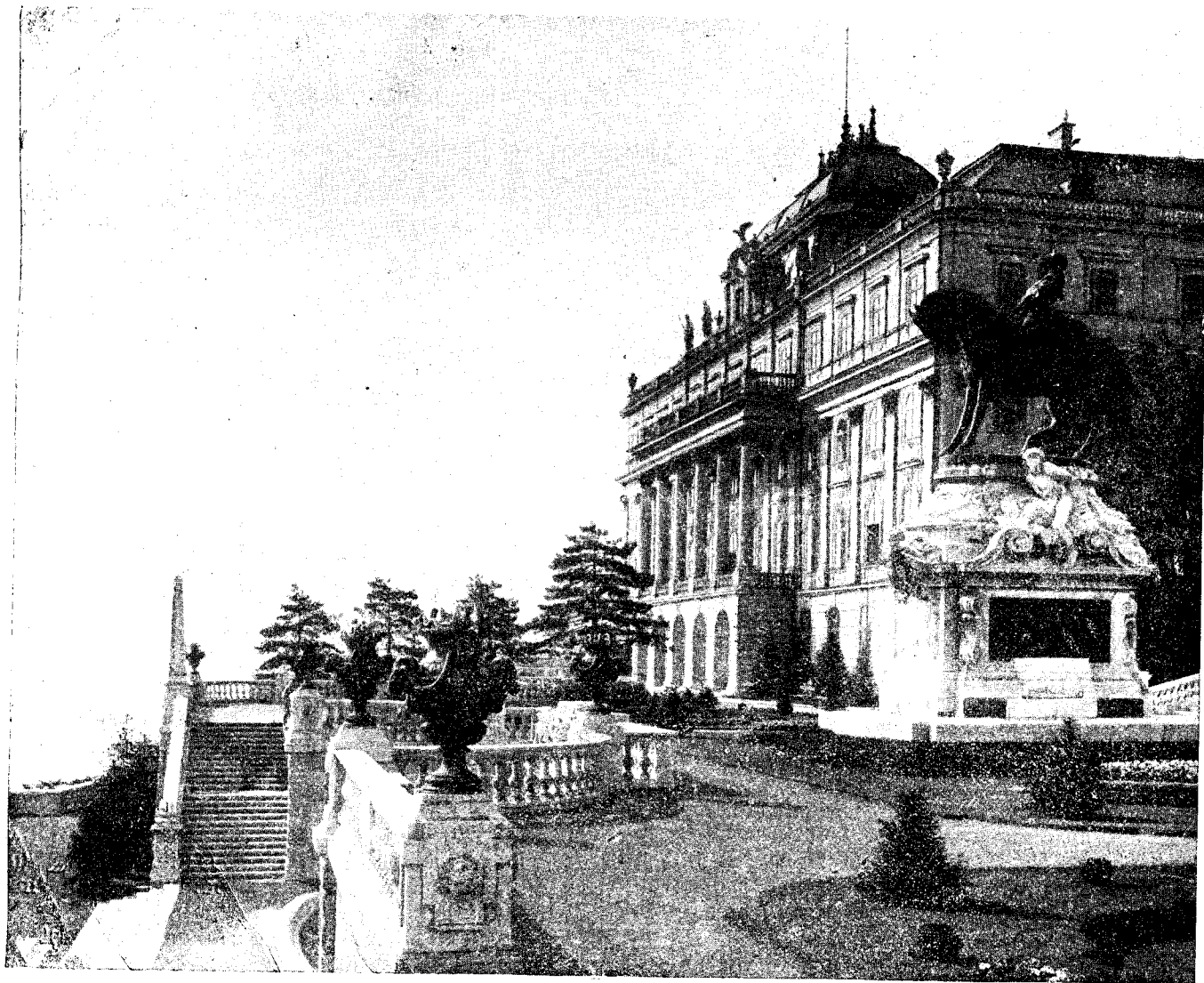
Doamna crede poate, că de oarece eu sunt o fată săracă, îmi poate sbieră cum voeste. De ce adeca n'aș avea și eu sentiment de onoare? Și eu am sentiment de onoare chiar așa ca și doamna. De nu port căiță albă și rochie neagră, ca Iuli dela doctorul, de aceea-mi fac eu lucrurile mele chiar atât de acurat... Eu nu fur, nu clevetesc și știu a curăți și a peria toate, de scilipesc... Dar doamnei nu i-e de

Maria stătea la vatră și-și mestecă lecuarul. O mână și-o ținea în șold și strigă din resputeri. Din când în când îi curgea câte o lacrămă pe fața ei cea ciupită de vărsat, dar frumusețea alteum, strigă înse tot mereu... Alteum eră o fată liniștită, dar după îndelungată tăcere, își eșă din sărute.

Strigătul îi făcea bine, întreg sufletul ei cel necăjit se descărcă în voce...

Doamna cea sacă înse sta înaintea ei, ea-și ținea coada rochiei cu mâna și în tot momentul voiă să ajungă la vorbă. Dar Maria nu-i da rând.

Vorbele ei cele tari, lărmuitoare, înădușiau vo-

Castelul regesc în Buda.

ajuns... Nici nu mai știu ce vrea doamna... De ești nervoasă, du-te din bucătărie... Ce-și vor cugetă oamenii din casă... S'au stricat patlagele...

— Grozav, așa dară s'au stricat aevă?

— D'apoi, ce să fac! Dar conservele sunt bune... Ce larmă mai poate face doamna pentru niște sărăcii de patlagele... Eu nu știu, că doară am mai slugit și la alți domni, la domni, domnul eră jude și soacra-i eră escelență, dar așa o larmă... nici odată... Mie mi-e tot una, vază doamna de altă fată, eu merg la prima... Nu mai pot răbdă, cât de secantă e doamna, și eu am sentiment de onoare, eu toate că-s fată săracă...

cea subțire, scârțătoare, a doamnei, până ce în urmă dama cea mică-și pierdă răbdarea; ea merse în refector și trosni ușa după sine. Apoi i părù reu că o-a trosnit, căci prin aceea a arătat „grobianei“ acesteia că a fost mânioasă.

Ea se puse pe divan și apucă un ziar...

Natural că nu putù ceti. Tot mereu îi umblă prin cap cât de grobiană fu persoana aceasta și că dela prima va merge. Chiar acum, după ce s'a fost deprins cu ea și după ce fata cunoaștea obiceiul casei. Chiar acum, când în fiecare zi înainte de prânz voiă să meargă la baie, cum va putea, dacă va avea de introdus o fată nouă?

Vai, s'a mai află doară o fată cum se cade, care învață repede, cum are de a se face o friptură bună, care să placă bărbatului ei.

Onestă încă va fi... Ce larmă mai ști face Maria asta cu sentimentul ei de onoare! E adevărat că e în casă deja de șese luni de zile și încă nimic n'a dispărut. Nu, dar larma asta!... Ea trebuia doară să-și spună părerea ei... Poate că a fost o nebunie a se certă cu ea astfel. Dar ce nu e nebunie în lumea asta?

Ori viața ei nu-i o nebunie? Ce s'a ales din toate iluziunile ei? Ea pururea are să se gândească numai la aceea, că oare place-i bărbatului ei carnea, cum e preparată?

Ce a așteptat ea dela viață! Ce a așteptat dela bărbatu-so!... după scrisorile lui cele poetice de dragoste!

O, aceste scrisori de dragoste!

Cu acele o-a câștigat bărbatu-so. Cu acele scrisori frumoase, de zece pagine de lungi.

Când a văzut ea prima dată pe acela care i-a scris, n'a crezut că-i va fi bărbat.

Nu i-a plăcut. Acum își aduce bine aminte: da, el eră atât de ordinar, atât de vehement. El venise în satul ei.

Ea nu avea mamă, economia tatălui ei o purtă ea. Dar în orele ei libere cetia bucuoroasă și studiă. Ea nu eră fată comună dela sate. Mersul ideilor ei eră ideal, ea iubiă frumosul, cercă bunul. Ea speră a află un bărbat care să o înțeleagă.

Atunci a venit la ei tinerul acela care mai târziu i-a fost bărbat. Eră cunoscut rubedenilor ei, ca un om diligent, isteț, și ai ei crezură că ea va fi fericită cu el.

Acela să fie fost omul? Ei nu-i plăcū toată povestea, nici omul nu-i plăcū. Ea remase rece și rezervată. Tinerul observă aceasta, dar lui îi plăcū fata. Când își luă adio, o rugă să-i permită a-i scrie.

Ea se învoi. Dumnezeu meu, în provincă se bucură omul de orice scrisoare. Apoi ea eră și curioasă o leacă.

Și scrisorile veniră...

La început erau rezervate, chiar reci — apoi deveniră tot mai frumoase, mai calde, mai admirabile.

Fata de abia le așteptă, le știea de-a rostul și se amorează în ele.

Eră superbă că a putut stârnă atâta patimă într'un bărbat. Și încet o captivă patima care isvoră din scrisori; ea se amorează nu numai în ele, ci și în cel ce le scriea.

Ea se cugetă: prima impresie de sigur fu falsă.

— Scriitorul epistolelor e adevăratul bărbat, părerea nu me înșală; el me iubește, eu îl iubesc, va fi frumoasă viața petrecută lângă el, fericită va fi și armonioasă.

Și fata părăsi pe tată-so și deveni nevasta scriitorului epistolelor.

Bărbatul eră un om de tot comun, iritabil, superficial, precaut...

Iar scrisorile? Dumnezeu meu, cum a putut el scrie acele scrisori frumoase, minunate?

Vai, acele nu aveau nimic comun cu sufletul bărbatului ei... El, pur și simplu, a cetit multe romane.

Câte odată și cuprinsul anunțului celui mitut din gazete e foarte frumos și poetic. Epistolele acele și ideile acele erau foarte departe de adevăratele lui idei.

Epistole de amor! Săracă femeieșcă!

Carne de vită bine preparată — aceea trebui să fie toată grija ei. Bine, bine, e adevărat că liniștea și mâncarea sunt factori ponderoși în viață.

Dar numai mâncarea — când aștepti la continuarea epistoalelor de amor?!...

Și micuța, palida femeieșcă regretă că s'a certat cu bucătăreasa... Ea simte, sufletul cum i se face tot mai mic și mai mic, nu o mai interesează nimic, totul îi e egal. Numai un ce o neliniștia, de ce a abzis bucătăresei. Încet cu încetul a devenit din ea o economă pedantă, secantă — spre bucuria bărbatului ei.

Maria va merge, păcat de ea. Alta încă n'a fi mai bună.

Maria inse stă afară în bucătărie și mestecă mânioasă în lecuar. Mai mormăie un interval singură.

Apoi se așază lin pe vatră. Lacrămile nu-i mai curgeau și cum vine omul cu cărbuni, poate chiar ride de el.

Dar frumos tot nu e dela doamna, că-i așa secantă. Viața aceasta miserabilă, așa și așa nu-i frumoasă.

Ce bucurii are ea? Nu mai e tineră. Când mergea acasă dela biserică, nu mai avea nici o bucurie. Omul, pe care-l avea drag, și care încă o iubiă, nu o putea luă.

El e un fecior de plugar și părinții lui nici odată nu s'ar fi învoit ca el să o ia pe ea, pe fata păstorului de boi. Vai, viața asta e valea plângerei!

Și acum o mai sechiază și doamna, pentru o nimică. E adevărat, că și ea putea legă mai bine stielele — atunci nu se muceziă patlagelele.

Săraca doamnă, nici ea nu mai are cea viață strălucită. Cum mai e și domnul, numai la mâncare i-e gândul,

Și mi se pare ca și când doamna nu prea ar dorî sărutările lui. Așa o doamnă tineră ar putea fi mai fericită.

Maria nu mai e reu dispusă. Locul ei totuș e bun, numai doi oameni și ea are concediu în toate duminecele...

Stă pus puțin pe gânduri, apoi merse în refector și în ușe zice cu voce moale:

— Me rog, doamnă, să nu fac lângă carne prăjitură cu unt?

Doamna o privi mirată. Ce atenție! Prăjitura cu unt eră bucata ei favorită, semnul celei mai mari distincții a ei.

Se vede că totuș nu s'a duce... Privește la fată și-i zice liniștită:

— Bine, Marie, fă prăjitură cu unt, dacă ai timp.

Apoi luă iară gazeta în mână.

Sâmbătă e o primiere. Va propune bărbatului ei să meergă și ei. La teatru merge și el bucuoroș.

Doamna zimbî, îi veniră atâtea cugete frumoase, plăcute. Se decide să-și cumpere un guler mare de dantele potrivit la haina cea vântată de postav... Acela va fi frumos!...

Maria ride și glumește afară cu Iulia dela doctorul.

Se hotărește ca duminecă să facă împreună o primblare. Poate vor merge și în circus. Acolo va fi frumos!

Soarele a eșit dintre nori și lucește iarăș.

Serisoare din spital.

Lui Ioan Lațcu.

„Acel, care-odată, cântau nemurirea,
Acuma, în patu-mi, gândesc la sfârșit!
În patu-mi, me sbucium ca riul în vad;
Sunt singur, sunt singur. Și totuș atâtea
Vedenii i-au forma hidoasă de stații...
Și rid
Fantoame ciudate l'albastra fereastră.

Me 'ngână stolul necuratelor fințe.
Se prind în horă hârci bătrâne
Cu dinți de fer și cu plete de foc:
S'așează în juru-mi, rânjind, ș-ocărând, —
Me scutur de spaimă, și tremur de groază.

„Iubito,
Gândește l'acel, care sufăr în taină,
Gândește l'acel, care ziua și noaptea,
Fără de tihnă, fără de somn,
Simțesc povara vieții mele.

Ce grea e povara!
S'o port o viață lungă
În suflet!
Să nu pot fi ușor, ca tine!
Să nu pot fi scăpat de lanțuri,
Ce leagă aripele inimei...

Mi e cald.
Îmi arde pieptul.
Un soare fierbinte e pieptul meu,
Un soare ce arde, un soare ce arde...
Și sângele-mi par' că-i șuvoiu de sânge
Ce curge prin vine
Fierbând.

Acuș e noapte.
Tu, iubito, dormi în patul teu vergin.
Și veghiază sufletul teu peste visu-ți —
Vizezi frumoase, căci tu ești frumoasă,
Vizezi plăcute, vizezi povești...
Visează... visează.
Gemetul meu
Nu vrea să pătrundă până la tine,
Cântarea inimei sbiciuite, tu nu o ascuți.
Și nu me privești...
Căci cine sunt eu pentru tine!
Eu nu-ți sunt „iubitul”,
Tu nu me cunoști,
Dar... eu... o, te cunosc.
Și chiar te iubesc...
Te iubesc de-atuncea, de când te-am văzut în
crâng,

Ș-ai cules mură.
Ș-ai cules flori.
Ș-ai cules florile inimei mele.
Ș-ai furat inima mea.
Ai furat-o, ș-ai legat-o de flori,
Și florile le-ai aruncat în prav...

Gem vecinii mei...

Gemete-ascunse, pătrund la urechi,
Gemete suptiri, ș-ascuțite,
Ce săgetează și cari rănesc.

Gem muribunzii...
Abia licărește opaițul în colț.
Se mișcă iar umbre.
Hidoasele stații.
S'apropiu.

S'apropie ora miezului de noapte.
Bătrânul cias al turnului, gândind
Își bate cadența...
Sunt douăsprezece ore.
Lângă spital, în schit, slujesc Părinții
Îmbrăcați în odăjdii de mătasă.
Prin fereastră i zăresc.

Mi se făcuse frig.
Zgriburesc.
Tâmpile-mi zvâcnesc.
Ochi-mi sunt grei ca fierul.
Mi se strivește... pieptul...
Stropi de sânge amar, ciuruie din nas.

Mor...
Și te iubesc...

Emil Isac.

Îmbrăcămintea femeii; corsetul.

Asupra îmbrăcămintei femeii ar fi multe de spus
A dar ori câte s'ar spune, trebuie să recunoaștem
că este de prisos; obiceiurile și gusturile femeii al-
cătuesc prea puternice motive, pentru a ne mulțumi
numai cu simple teorii asupra îmbrăcămintei ei.

Dispoziția generală a îmbrăcămintei femeii este
esențialmente rea și defectuoasă.

Rochiile și jupoanele, deschise jos, flotante
pentru părțile inferioare ale corpului. Din cauza
aceasta femeile suferă de dese neregularități ale
menstruației și de diferitele afecțiuni interne, atât
de numeroase și atât de variate; cari ating femeile
după pubertate.

De multe ori sunt dezaastroase consecințele a-
cestor defectuoșități ale îmbrăcămintei femeii și cu
toate acestea nu sunt, pentru un moment, alte mij-
loace de a pune capăt acestor dificultăți.

Singura recomandare ce se poate da femeilor,
pentru a conservă sănătatea lor, mai cu seamă iarna,
este de a se îmbrăcă cu lucruri groase pe dedesubt,
pentru a anihila întru câtva efectul fustelor flotante.

O altă parte a îmbrăcămintei femeii, care a dat
naștere la o mulțime de discuțiuni, este:

Corsetul. În contra acestei părți a îmbrăcămin-
tei femeiești, s'au ridicat criticile cele mai severe.

Un ilustru medic din Paris, — dl Bouvier —
a făcut acum câțiva ani la Academia de medicină,
un escelent raport în care a făcut istoricul complet

al corsetului, pe care îl combate cu deosebită energie. Cu toate acestea, dl Rouvier nu proscribe corsetul în mod absolut, dar prin raportul său a propus să se introducă corsetului unele modificări, cari au și fost introduse mai târziu de diferiții fabricanți.

Dl Bouvier împarte istoria corsetului în cinci epoce:

1. Antichitatea; bande sau fașe (*fascial*) la femeile romane sau grece.

2. Primii secolii ai monarhiei franceze, mare parte din evul mediu, în care timpul costumului femeilor nu prezintă ceva stabil; aceasta este o perioadă de tranziție între epoca precedentă și cea următoare; în perioada aceasta se părăsesc bandelele romane și se uzitează corsajele bine strinse pe corp.

3. Sfârșitul evului mediu și începutul renașterii; în perioada aceasta se adoptă în mod general rochiile cu corsajul strins, care țin loc de corset.

4. Dela mijlocul secolului al XVI până la sfârșitul secolului XVIII, epoca corpurilor balenate.

5. Dela sfârșitul secolului XVIII până în zilele noastre, epoca corsetelor moderne, — actuale.

Să vedem acum critica ce se face corsetului.

Întrebuințat înainte de pubertate, corsetul comprimă baza toracelui și diformează talia și pieptul, a cărui dezvoltare o împiedică; jenează funcțiunile ficatului și ale stomachului și se opune jocului liber al plămânilor și inimii; el este una din marile cauze sub influința cărora se dezvoltă predispoziția la boalele cronice ale acestor organe.

După pubertate, corsetul este acuzat că continuă toate efectele pe care începuse să le producă și, ceva mai mult, se opune liberei dezvoltări a sinului, favorizează dezvoltarea chlorozei, palpitațiilor, gastrologiei, etc.

Unele din aceste învinuiri sunt adevărate, altele sunt exagerate, altele cu totul nedrepte.

Trebue admis, că un corset prea strimt, care stringe toracele și talia, se opune liberei dezvoltări, că favorizează ftizia pulmonară, ea determină gastrologiile, digestiunile penibile, poate chiar și palpitațiunile, dar atâta tot și este destul.

Dl Bouvier dă următoarea listă, incompletă după domnia-sa, de neajunsurile cari pot proveni din purtarea corsetului.

Jenă în circulația sângelui din membrele superioare; aplatizarea sinului; diformarea și excovierea mamelelor; dificultate extremă în mișcări; atrofierea mușchilor comprimați inactivi; slăbirea prin apropierea continuă a coastelor inferioare; stringerea bazei toracelui; reducerea cavității pieptului și a stomachului, comprimarea plămânilor, inimii, stomachului, ficatului și altor viscere abdominale, mai cu seamă după masă, de unde vine jenă, mai mult sau mai puțin mare în respirație; agravarea celor mai mici afecțiuni pulmonare, dispoziție la hemoftizie, etc. etc...

Toate acestea par exagerate.

Să vedem acum care sunt circumstanțele care militează în favoarea corsetului.

Întă-le:

Pe măsură ce femeia se dezvoltă, sinul crește, ia un volum și are trebuință de a fi susținut.

După ce o femeie naște de mai multe ori, și din cauza aceasta i se diformează talia, sinul și abdomenul, este o necesitate indispensabilă de a remedia aceasta printr'un mijloc oare-care, artificial,

pentru a readuce părțile acestea la o stare, pe cât la fel posibilă, în starea cu care erau mai înainte. Apoi mai trebuie să ținem socoteală de ideile destul de răspândite și admise asupra frumuseții formelor femeii. Mai este în sfârșit o altă conziderație, nu mai puțin importantă, aceea că femeile, în starea noastră socială actuală, duc o existență sedentară, și, exersând puțin sistemul lor muscular, sunt, în general, debile, și nu pot sta mult timp în picioare sau să umble mult, fără să se obosească. Toate aceste motive la un loc esplică pentru ce s'a imaginat de a stabili împrejurul corpului femeii o legătură circulară și rezistentă, deasupra și dedesubtul căreia, s'a dispozat, sub o formă solidă, un sistem de balene și de lame metalice subțiri, a cărei parte superioară susține sinul și toracele, iar partea inferioară acoperă partea superioară a abdomenului. Acestui sprijin solid s'a dat numele de corset, care servește a susține trunchiul și corpul femeii, îl împiedică de a se diformă și face pe femeie să nu simtă oboseala atât de ușor.

Întă acum ceea ce este bun și ceea ce este reu în ce privește corsetul.

Înainte stabilirii pubertății, corsetul trebuie proscris în mod formal; tinerele fete nu trebuie să useze de corset decât după ce dezvoltarea lor este aproape terminată.

Corsetele nu trebuie să comprime, ci să apere, să susțină; prin urmare trebuie ținute de reu în mod foarte serios acele fete care se string cu corsetul pentru a avea o talie subțire.

Corsetul trebuie să permită libertatea mișcărilor și să nu împedice întru nimica respirațiunea. Stofa care îl constituie trebuie să fie subțire, rezistentă, iar alcătuirea lui să se facă numai cu balene. Lamele metalice nu trebuie să între într'un corset.

Asemenea, mai trebuie spus, că în timpul sarcinii și al alăptării, corsetul trebuie să fie abandonat.

În sistemul actual de îmbrăcăminte al femeii fustele se agață deasupra soldurilor, cari prin volumul lor servesc de sprijin: dacă aceste fuste se agață înse de corset, greutatea lor împiedică ca corsetul să apese asupra toracelui.

(Cronica.)

Dr. Practic.

Doine din Vașcău.

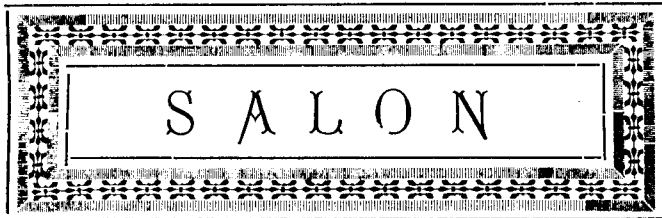
Fetele până sunt fete,
Nu le vezi în crișma bete;
Dacă-și pune conciu 'n cap,
În crișmă nu mai încep.

Să trăesc ca fiara 'n munte,
N'aș luă fată cu sute —
Că sutele trec în dar —
Io traesc cu mult amar.

Io luaiu una cu-o sută,
Nice-i oarbă, nice-i mută,
Am o vacă și doi junci,
Și casa plină de prunci.

Pruncii-s goi ca și napii,
Sar prin casă ca țapii,
Ca țapii nempedecați,
De mălaiu nesăturați.

Vasile Sala.

Două ședințe culturale în Brașov.

A Secțiunii literare a Asociațiunii; a comitetului Societății pentru fond de teatru român.

Luni la 13 l. c. st. n. s'au ținut în Brașov două ședințe privitoare la cultura noastră națională.

Înainte de miezăzi s'a întrunit secțiunea literară a Asociațiunii și a discutat obiectele puse la ordinea zilei; după miezăzi s'a ținut ședința plenară a comitetului Societății pentru fond de teatru român.

Despre decursul lor dăm următoarele informațiuni primite din locuri competente:

Secțiunea literară a Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român a ținut prima sa ședință după adunarea generală a Asociațiunii, la 13 februarie st. n. în Brașov, sediul secțiunii.

Din cei 5 membri ai secțiunii au luat parte 4 inși și anume: președintele Iosif Vulcan, referentul A. Bârseanu și membrii Virgil Onițiu și dr. Iosif Blaga.

Poveștile populare de dl I. Pop Reteganul. Dl A. Bârseanu a raportat despre recenzionarea făcută asupra unei colecțiuni de povești populare culese de dl I. Pop Reteganul, prezentate pentru Biblioteca populară a Asociațiunii. Pe baza raportului, secțiunea propune tipărirea lor în Biblioteca populară.

„Frunze de laur“ de Z. Boiu. Tot dl A. Bârseanu a raportat despre volumul „Frunze de laur“ poezii de reposatul Z. Boiu, constatând direcțiunea lor națională și morală. Și a propus ca, considerând poziția onorifică ce autorul lor a avut în mișcarea noastră culturală și serviciile sale dedicate Asociațiunii, comitetul Asociațiunii să cumpere un număr de exemplare din acest volum, spre a le împărți iubitorilor de asemenea lectură. Comitetul a aprobat propunerea.

Muzeul limbei române. S'a luat act de hotărîrea dlui dr. Iosif Popovici de a înființa cu ajutorul Asociațiunii, un Muzeu al limbei române, care să conțină studii și colecțiuni dialectale, ca Secțiune a Casei Naționale.

Nomenclatura populară. În fine s'a discutat amănunțit adunarea nomenclaturei populare, relativă la *plug, car* și *resboiul* de țesut. La propunerea dlui A. Bârseanu, s'a decis, ca să se compună un model de descriere a acestora, care să se illustreze cu desemnuri și să se trimită în toate părțile, cerându-se responsuri în privința numirii tuturor părților instrumentelor, ca astfel să se poată compune o nomenclatură completă a lor. Cu redactarea modelului s'a însărcinat dl A. Bârseanu, care în vacanțele Paștilor va face o excursiune anume pentru scopul acesta într'una din comunele noastre fruntașe.

Novелеle lui Ion Lăpădat. S'a luat act, că patru novele de ale reposatului Ion Lăpădat, sunt gata

de tipar pentru Biblioteca Poporală a Asociațiunii. Novelele vor fi precedate de biografia autorului, datorită dlui A. Bârseanu.

Comitetul Societății pentru fond de teatru român a ținut în Brașov la 31 ian. v. (13 febr. n.) o ședință plenară sub prezidiul dlui Iosif Vulcan. Prezenți au fost membrii: V. Onițiu, dr. G. Dobrin (Lugoj), G. Dimu, dr. N. Vecerdea și dr. I. Blaga. Dl V. Goldiș (Arad) și-a justificat absentarea. Între hotărîrile aduse sunt de remarcat următoarele:

Chestiunea principală pentru care s'a convocat aceasta ședință plenară, a fost cererea comitetului Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român de a veni în ajutorul Asociațiunii la instalarea unei scene stabile în palatul Muzeului Național din Sibiiu.

Comitetul, ascultând raportul amănunțit al dlui dr. Nicolae Vecerdea, după o discuție la care au luat parte toți membrii prezenți, a admis în unanimitate ca Societatea pentru fond de teatru român să fie angajată la suportarea cheltuelilor pentru instalarea unei scene stabile — împreună cu lucrurile principale de scenerie — în muzeul național din Sibiiu. În acest scop a votat — sub rezerva aprobării ulterioare a adunării generale, — suma de 6000 cor., sumă reclamată pentru necesitățile amintite, conform cu devisa prezentate.

Din piesele întrate la concurs pentru premiul de 500 cor., publicat anul trecut, nu s'a putut premia nici una. S'au declarat vrednice de mențiune onorabilă lucrările: „Ireparabilul“, piesă în 5 acte și „Pintea“ dramă istorică în 3 acte. S'a decis a se decerne alte două premii, unul de 500 și al doilea de 300 cor. — plus tipărirea pieselor pe cheltuiala Societății — pentru cele mai bune lucrări dramatice, de ori ce gen, ce se vor prezenta în 6 luni. Vor fi preferite piesele ce vor trata subiecte din viața poporului nostru.

O chestiune delicată a format o scrisoare a bursierului Societății, a dlui Z. Bârșan. Dsa fusese trimisă astătoamnă, la București, să joce pe scena Teatrului Național, pentru a face deprindere atât în jocul de scenă, cât și în tehnica teatrului. Comitetul se adresase în scopul acesta către dl Sihleanu, fostul director al Teatrului Național. Dl Bârșan s'a rentors înainte de Crăciun, la Brașov, arătând că „în tot timpul cât a stat la București trupa italiană de operă și societatea dramatică în zilele ce avea jucând comedii și farse, n'a putut riscă să pășească pe scena din capitală într'un rol din aceste piese, cari nu convin temperamentului seu. Din domeniul curat dramatic nu s'a jucat decât Hamlet, Romeo și Julietta și melodrama Caporalul Simon, în cari rolurile erau distribuite dinainte.“ A zis că nu mai merge la București; comitetul, în urma aceasta, însărcinează pe dl Bârșan, ca anul acesta să facă turneuri prin diferite centre, să joace teatru în colaborare cu trupe de diletanți, pe cari să-i instrueze dsa încât se poate. Pe baza experienței ce dobândește în acest timp, să-și compună apoi un plan de acțiune pentru viitor, în vederea trebuinței de a organiza și conduce mișcarea teatrală. Dl Bârșan, prin o scrisoare, comunică că nu poate primi aceasta propunere neavând plăcere, nici temperament, pentru această misiune. Dl Bârșan vrea să aibă 2—3 actori, — îndeosebi să se trimită la studiu o femeie,—

cu cari să joace teatru; — altcum nu mai stă în serviciul cauzei Societății. Comitetul s'a văzut silit, cu regret, a primi dimisiunea dlui Bârsan.

În urma aceasta comitetul a hotărît că, pe lângă concursul ce va publica pentru a se găsi o putere comică, va mai căută și o altă putere, din care să se formeze un fel de regisor și organizator al mișcării teatrale, pentru care probleme se luase în vedere dl Bârsan.

Invitare la Sibiu. Comitetul Asociațiunii, având de gând a aranja mai multe festivități culturale, cu ocaziunea inaugurării palatului muzeului național, a invitat comitetul, ca să țină și Societatea pentru fond de teatru adunarea generală în Sibiu la acea ocaziune. Comitetul a primit invitarea comitetului Asociațiunii.

S'au mai rezolvat și alte afaceri curente. Unele din afacerile puse la ordinea zilei, s'au amânat până la proxima ședință.

Și ei ca mulți . . .

— Din viața desmoșteniților. —

În fiecare seară după masă, obișnuisem să me duc la cafeneaua comercială unde liniștit și singur îmi beam cafeaua. Într-o seară me așez la o masă vecină cu a unor desmoșteniți ai soartei și de acolo, urmăream toate mișcările lor.

Privirea le eră ațintită pe postavul verde și seos al biliardului din mijlocul cafenelei în jurul căruia erau strinși mai mulți inși cari cu toții urmăreau aproape inconștient mersul bilelor. Urmăream c'un deosibit interes doi dintr'ânșii a căror figură eră mai simpatică și pe cari îi cunoșteam din vedere mai de mult... Ochii și fața lor exprimă „un nu știu ce” de durere și suferință...

Unul din ei scoate tabacherea, își făcù o țigare; și o aprinde și fumează c'o sete pătimașe...

Tovarășul lui, privi cu jind fumul albastru-cenușiu de țigare ce se ridică în sus pierzându-se în aerul infect al cafenelei.

Cei cari jucau biliard își urmau jocul tăcuți ca și cum n'ar fi fost nimeni în jurul lor și din când în când se auziau cuvinte banale, injurioase -- astea erau pentru ei o răzbunare la adresa bilei de care ziceau că nu i-a dat „efect contrar”...

Un vecin dela o masă alăturată me trase de mânecă și mi-se adresă arătându-i:

— Îi vezi pe ăștia doi care joacă, sunt niște stricați, dle — amândoi sunt insurați; niște blestemați de Dzeu... Să vezi ce copilași frumoși au — păcat de ei că au asemenea părinți... Mor de foame, dle; te cuprinde mila când îi vezi că vine la dta, la altul, să-i dea de pomană un ban să-și ia pâne...

— Ce să facă bieții copilași... n'are ce mânca, d'aia plâng pe la ușile streinilor...

— Numai Dzeu știe cât suferă și câte zile trec de nu mănâncă femeile și copiii lor... Doamne ferește!...

— Tatăl lor, n'are serviciu, n'are ce munci și de aceea în toate nopțile îi găsești aici...

— Ferească Dzeu pe toată lumea de așa viață...

— Uite, îl vezi pe ăla care a ridicat tacul în sus — să-ți spun o scenă iduioșătoare între el și copilul lui... eram într-o seară aici — tot sam pe vremea

asta — când veni un băeșas de vr'o șeșe—șapte ani și sărutându-i mâna îi zise:

— Tăticule, te-a rugat mămița să ne dai și noue câțiva bani să ne luăm ceva de mâncare...

— Ce cauți după mine, mă? Vrei să-ți dau să iei pâne? hai! pleacă — îi respunse restit — să ve mai dea și mă-ta; eu n'am, ce? tot dela mine cereți — haide, eși afară...

Bietul copil începù să plângă îngânând:

— Ni-e foame, tăticule; n'avem ce mânca și dta nu crezi că ni-e foame!...

— Haide drace, nu ți-am spus să ieși afară — pacostele dracului — și-l luă la bătae...

Sări anteprenorul cafenelei, chelnerii și câțiva clienți și așa — d'abiă l-au scos din mâinile lui tat-seu...

— Auzi al dracului mucos, nu me lasă nici aici în pace; nu m'oi duce eu acasă — ce-am să-i fac și mării — se adresă celui alt care bea cu sete dintr'un „șap” — numai eu să le dau de mâncare, și de unde — să me duc să fur, să omor — să se mai ducă și mă-sa să muncească... și își urmă jocul înainte ca și cum nu s'ar fi întâmplat nimic...

Unul din cei cari se uită la ei cum joacă, — se apropie de noi și oftă zicând:

— Ei, dle, tare-i ciudată și urită patima jocului...

— Uite, și eu când am un ban în buzunar dau fuga aici sau me duc aiurea și îi fac de cap — îl pierd la cărți...

A doua zi — de cele mai multe ori n'avem ce mânca — azi n'am mâncat de loc...

Când n'avem bani cu ce să jucăm — și asta se întâmplă așa de des — umblăm, hoinarim din cafenea în cafenea și uite, așa ne apuca ziua uitându-ne la alții cum bea și joacă...

Nu e așa, că e destul de tristă viața noastră?

— Foarte tristă și banală, dle — îi respunsei eu. Și nu puteți să ve astâmpărați de pe drumuri și să ve scăpați pe totdeauna de patima aceasta care ve degenerază?

— Ei, știm bine, dle, că nu ni se dă nici o considerațiune; știm bine și o recunoaștem cu toții că suntem niște trântori, stâlpii cafenelelor, dar ce să facem...

Cât am căutat să ne scăpăm de acest obicei atât de injositor! —

Cât nu am făcut!... Și degeaba, degeaba, dle; cum avem un ban în buzunar, par' că ne împinge cineva dela spate; par' că o putere magnetică ne atrage spre cafenea — și simțim absolut nevoia de a sta, de a trăi și de a pierde veșnic timpul prin cafenele...

Cât crezi că nu s'a muncit mama, soacră-mea, nevasta, să ne desvețe de patima aceasta; mai cu vorba bună, mai cu ocări, ajunsese într'o vreme să ne facă și descânțece...

— Și toate câte le-au făcut ele, sunt de geaba, dle, patima e tot patimă; și ce greu să scape omul de ea...

— Și ca să te incredințezi mai bine, să-ți spun ceva recent...

Acum doue săptămâni când a murit mama mea, eram aci, jucam „maus” și numai că me pomenesc pe la doue din noapte cu nevasta mea spunându-mi:

— Aide acasă, mă creștine, și pentru Dzeu mai lasă cărțile; aide mai repede că mama e pe moarte...

Eu necăjit, buimăcit că pierdusem — am dat-o afară injurând-o... Ea a plecat plângând...

Spre ziuă, când m'am întors acasă, fără nici o pară în pungă, am găsit pe mama moartă...

M'am apropiat de ea; am sărutat-o și am început să plâng...

Atuncea mi-a trecut prin minte pentru întâia oară icoane scumpe din copilăria mea...

Par' că me revedeam copil, mergând la școală, mai târziu, la liceul din orașul P...; îmi trecu pe dinaintea ochilor icoana tatălui meu...

Sărmanul, tot jocul de cărți și biliardul, tot nopțile pierdute l-au omorât și pe el...

Și mi-am zis: Voi ca noi și eu ca el... Eu însu-mi, mi-am prezis moartea...

În urmă străin, neajutat de nimeni — un sărman desmoștenit — am plecat în lume și am fost luat și eu ca toată lumea în vârtejul ei de patimi și dureri...

Și iacă-me revenit așa... oftă și tăcu...

Doi din prietenii lui adormiseră cu capul pe masă; acelaș reflex palid eră pe fața lor istovită... În cafenea mai rămăseseră câțiva inși și nu se mai auzia decât zgomotul bilelor...

Pe-o canapea într'un colț, un chelner cu părul vâlvoi ațipise, ținând mâna pe geanta cu bani dela spate.

El reîncepù:

— Aproape în toate nopțile stăm aici, jucăm cărți, biliard; n'avem nici casă, nici masă, mâncăm, dormim pe unde apucăm...

Vezi, dle, așa e viața noastră:ăștia doi au adormit aici, mâne seară cine știe prin ce tavernă, prin ce cafenea, sau pe unde vom mai dormi...

Hainele le avem de căpătat ca ori și care desmoștenit — și de asta nu ni-e rușine; așa ne-a fost dat să fim și să trăim săraci...

Noi nu știm ce e lumea și ce e în ea. Între niște păreți murdari, la lumina lămpii și cu cărțile în mână, astfel înțelegem viața și tot astfel trece ea...

Zgomotul produs prin asvârlirea unui toc pe pardoseaua cafenelei și un șir de vorbe banale, de injurătrii triviale îl întrerupse...

Chelnerul tresări deșteptându-se par' că dintr'un vis urit...

Unul din cei doi jucători pierduse...

...Și afară se lumineă de ziuă...

Constanța.

N. Varone.

În ce constă frumusețea femeii.

Un vechiu autor spaniol afirmă că a aflat dela o damă din Toledo, oraș în care se găsește femei foarte frumoase și distinse, că pentru perfecta și absoluta frumusețe a unei doamne sunt de neapărată trebuință următoarele 30 de calități:

Trei lucruri albe: piele, dinți și mâni; — trei negre: ochi, sprâncene și gene; — trei roșii: buze, obraji și unghii; — trei lungi: corp, păr și mâni; — trei scurte: dinți, urechi și bărbie; — trei largi: piept, frunte și spațiu între sprâncene; — trei potrivite: gura, mijlocul și conturul piciorului; — trei groase: brațe, coaste și pulpe; — trei subțiri: de-

gete, păr și buze; — trei mici: picioare, nas și cap.

Dar judecata vechiului scriitor spaniol e nedreaptă, fiind că după el, numai femeile cu părul negru aparțin categoriei celor într'adevăr frumoase.

Delicioasele blondine, imortalizate de penelul divinului Rafael, nu vor primi, de sigur, sentința bătrânului hidalgo, precum nu vor putea s'o accepte nici acele splendide andaluse, siciliene și calabreze cu pielea brună și cu ochii scânteetori, sau celelalte cari au arcurile sprincenelor unite în mod vag ca doue aripi de rândunele.

Și, pe de altă parte, cum se poate să fie cineva atât de eschuzivist în materie de frumusețe?

Câte femei cari aveau, și au, ochi albaștri, obraji palizi, nas nu tocmai mic — Cleopatra de exemplu — și picioarele măricele, au fost și sunt proclamate frumoase între frumoase?

Scriitorul spaniol a judecat, de sigur, numai după propriul seu gust.

Silvia.

LITERATURĂ.

Din viața romană. Sub acest titlu distinsul membru al Academiei Române și actualul președinte al ei dl *Ion Kalinderu*, a seos la lușina în București un foarte elegant volum, care conține doue lucrări cetite de dsa în ședințele publice ale Academiei. De atunci a introdus în textul original diferite completări, luate din ultimele cercetări istorice în legătura cu subiectul acesta. A întrebuițat în acest scop mai ales însemnările ce a făcut în 1903, în cursul unei călătorii de studii, la Muzeul de antichități din Florența și publicațiunile cele mai noue privitoare la prețiosul *Tesaur dela Bescoreale*. Titlurile celor doue lucrări ce conține volumul sunt: „*Podobețe, toaleta și petrecerile unei elegante*” și „*Societatea înalta pe vremea lui Pliniu cel tiner*”. Doue titluri cari ne indică din capul locului o lectură interesantă și în acelaș timp și instructivă. Fondul valoros se prezintă în o formă cât se poate de atrăgătoare, descriind societatea romană și în ea marele rol al femeii. Astfel devine o lectură care va fi cetită cu multa plăcere de toate cercurile femești. Ceea ce în doosebi trebuie să accentuăm, este mulțimea de ilustrații frumoase cu cari se întregeste textul. În curând vom reproduce un fragment din aceasta publicațiune prețioasă.

Memoriile regelui Carol. Ziarul „*La Roumanie*” din București serie, că în curând va apărea în revista „*Deutsche Revue*” al cincilea volum din viața regelui Carol, cuprinzând evenimentele dela 1881 și până la 23 martie 1888, data căderii cabinetului Ion Brătianu. Aceste memorii sunt scrise de un „*martor ocular*” și tratează zi de zi toate evenimentele politice, sociale culturale din România începând din 1866, suirea pe tron a regelui Carol.

Academia Română a ținut vineri la 10 febr. n. ședință publică sub prezidiul dlui I. Kalinderu, președintele Academiei. Dsa făcù cunoscut Academiei moartea a doi distinși academicieni: generalul Fălcoianu și Nicolae Ionescu, a căror moarte s'a deplâns și în numărul trecut al foii noastre. Dl Gr. G. Tocilescu luând cuvântul, pronunță un discurs asupra vieții și activității lui Nicolae Ionescu, aducându-i binemeritate elogii. Apoi dl Ioan Slavici a cetit o

comunicare despre așezarea cuvintelor în limba română.

Biserica Română și cultele străine din regatul român. Sub titlul acesta Administrația Cassei bisericești din România, a publicat un volum de date statistice asupra diverselor biserici, monăstiri, episcopii, aflate în țară, de toate riturile. Lucrarea prezintă un interes deosebit, mai cu seamă că până astăzi n'a fost nimic făcut în această direcțiune și autorul ei, dl Petre Gârboviceanu, fostul administrator al Cassei bisericești și-a dat multă osteneală pentru a culege diversele date care împodobesc această carte.

Societatea geografică română din București, care a publicat de curând dicționarul geografic al Basarabiei și Bucovinei, lucrări de înaltă valoare, a luat dispozițiuni spre a adună material pentru dicționarul geografic al Transilvaniei. În adunarea apropiată membrii societății vor fixa creditele necesare spre acest scop și anume 13.000 lei pentru cheltuelile redacțiunii și 3000 pentru tipar. Regele, care este președintele societății geografice a aprobat în principiu publicațiunea acestei importante lucrări și a dat imputernicire spre acest scop zelosului secretar al societății, dl George I. Lahovari, președinte al înaltei Curți de compturi.

TEATRU ȘI MUZICĂ.

Teatru și petrecere cu dans în Brașov. Cele două reuniuni femești române din Brașov, precum anunțaram în nr. trecut, vor da la 12/25 februarie o serată teatrală, însoțită de dans. Programul seratei este următoarea: „Floarea din Firenze“ comedie-idila originală în 2 acte și în versuri de Ioan I. Livescu; Trei tablouri vivante și în fine „După teatru“ comedie originală într'un act de Stefanelli. La reprezentația teatrală își va da concursul și dl Z. Bârsan, sub a cărui conducere și cu al cărui concurs se prepară reprezentarea celor două piese. „Gazeta Trans.“ ne informează, că mai multe dame, domnișoare și domni din societatea Brașovului vor lua parte activă la tablourile vivante și la reprezentația teatrală. Apoi va urma un dans splendid.

Concert și teatru în Oravița-română. Reuniunea gr. cat. din Oravița-română va da duminică în 19 februarie n. concert popular sub conducerea învățătorului Ioan Bogdan. În concert, corul va cânta compoziții de Vorobchievici, T. Popovici, I. Muresianu și V. Magdu. Apoi se va juca comedia într'un act „Peatra din casă“ de V. Alecsandri. După teatru dans.

C E E N O U ?

Iubileul de 30 ani al mitropolitului Mihályi. Aflăm din „Unirea“ dela Blaj, că mercuri în 2/15 februarie s'au împlinit trei-zeci de ani, de când Esc. Sa Preasfințitul arhiepiscop și mitropolit gr. cat. român, dr. Victor Mihályi de Apșa a fost sfințit intru episcop al Lugojului. Ziua aceasta s'a serbat în toate bisericile din arhidieceza Blajului, înălțându-se rugăciuni pentru îndelunga viață și sănătate a În. Pr. Sale. Ne însoțim și noi din toată inima la această manifestare a stimei obștești.

Alegerile de deputați pentru dietă s'au încheiat. La balotagiul din Chișineu a fost ales dl Ioan Russu Șirianul. Astfel numărul deputaților naționali s'a urcat la 8. Dl George Pop de Băsești la Cehul-Silvaniei n'a reușit.

Procesul „Cărții de Aur“ precum aflăm din „Telegraful Român“, are un epilog foarte simțitor pentru autorul ei. Spesele procesului, urcate la suma enormă de 1764 coroane, se cer dela autorul condamnat, dl T. V. Păcățian, și încassarea lor pe cale esecutională a fost deja ordonată. Pe lângă șase luni de temniță, petrecute în Segedin, mai vine deci acum și ruinarea materială!

Comemorarea morții lui Nicolae Ionescu. Moartea academicianului Nicolae Ionescu, fost profesor la universitatea din Iași, a fost comemorată acolo cu o solenitate deosebită. Toate școlile și institutele culturale au arborat drapelul de doliu. La universitate dl A. D. Xenopol a rostit un panegiric, la care au asistat toți profesorii și studenții.

Au murit: *Ioan V. Russu*, canonic metropolitan din Blaj, un membru distins al erului gr. cat. român, care, pe timpul cât a fost protopop la Sibiiu, a lucrat și pe terenul literar; il jelește fiul seu dr. Octavian Russu, avocat în Sibiiu; reposatul a murit la 11 februarie, în etate de 79 ani; — *Ioan Marcu*, cassar la „Sătmăreana“ din Seini, la 12 februarie, în Poplaca, în etate de 28 ani; — *Salomia Ciuta* n. Buhai, mama dlui avocat dr. Demetrie Ciuta din Bistrița.

Proprietar, redactor responsabil și editor: **IOSIF VULCAN.** (STRADA ALDĂS NR. 14/296 b.)

BIHOREANA

institut de credit și economii
societate pe acții

Centrala în Oradea-Mare. Filiala în Tinca.
Capital social 600.000 coroane.

1. Primește bani spre fructificare pe lângă libele de depuneri, sau în cont curent și după banii depuși spre fructificare plătește interese de 4½%. Darea după interesele de depuneri o plătește institutul.

2. Acoardă împrumuturi ipotecare.

3. Acoardă împrumuturi simple țărănești pe obligațiuni cu caventi (credite personale țărănești.)

4. Escomptează cambii (polițe), efecte și pretensiuni sigure către casse publice cu scadențe fixe.

5. Acoardă împrumuturi pe lângă amanetare de efecte (lombard).

6. Acoardă credite cambiale și de cont curent cu acoperire ipotecară, sau de alta natură.

7. Îngrigește afaceri economice și tot felul de afaceri de bancă.

2-12

Diracțiunea.